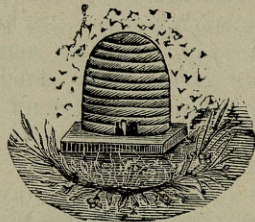

СРПСКИ ПЧЕЛАР

ИЛУСТРОВАН ОРГАН ЗА СРПСКЕ ПЧЕЛАРЕ

ЗАШТИТНИК ЛИСТУ:

Његова Светост Патријарах српски
Георгије Бранковић

ГЛАВНИ УРЕДНИК:
Јован Живановић

ОДГОВОРНИ УРЕДНИК:
Иван Маширевић

Бр. 9.

Изази једанпут ме-
сечно

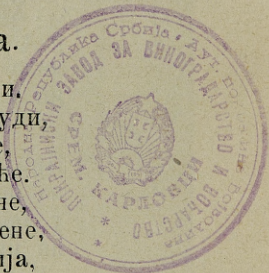
Цена је листу на годину
2 ф. или 5 дин.

Година
II.

Утисци са конванлука.

слободи златној шире ми се гуди,
где босиљак мири, дивља ружа руди,
и кроз миомирно багремово цвеће,
где 'но пчела слатко зузуче и леће.
Стазица кривуда крај траве зелене,
лево поток шуми мимо хладне стене,
а кад оком гле'неш преко провалија,
видиш, како брдо к небу се узвија.
Обрни се туна, на све стране гле'ни,
обгрлила брда мали гај зелени,
а у гају славуј бајне песме вије
и славе не тражи, — у лишћу се крије...
...Тамо, к'о галеби поврх морских стена,
вилостани светле са брдских гребена,
а око њих шумѣ бујни виногради,
што их горски лахор милује и хлади. —
...Дивљи голуб леће више моје главе,
хај, благо ли теби сред пучине плаве,

да су мени крила, као што су твоја,
 земљу не би нога додирнула моја!..
 — И одједном зачух звучно таласање,
 злаћаних крилашца у зраку трептање...
 к'о анђели златни међу звездицама
 пчеле лете мале међу — кућицама.
 Зуји мила зука, звучи са свих страна,
 к'о лахором харфа живо зањихана,
 нит' је ту уздаха, клетве ни очаја...
 — *на земљи је пчела нашла себи раја!*
 ... Малено јој село, шест до седам кућа,
 од дрвета суха, рогоза и прућа,
 ал' у њему, брале, нигда глади нема,
 а човек га хара рукама обема. —
 Све се руке овде на посао дале,
 нит' ко тражи славе, нити какве хвале,
 нит' ко кога мити, нит' ко кога вара,
 нит' се овде клања, нит' ко кога кара,
 нит' ту један спава, док се други зноји,
 нит' ко туна сузе, ни дукате броји...
 Песмица се хори, крај песмице ради.
 не лешкају лено ни старј ни млади. —
 Ал' у ћелицама огледала нема,
 да се ту по вас дан лица и опрема,
 нит' је ту декрета, нити хонорара,
 нит' црвена кеца, вина и цигара!...
 ... Хај, рад' тебе само, славно село моје,
 рад' тебе не пушта Бог громове своје.
 мила му је зука твојих укућана,
 мила му је пчела, медом замедљана!..

* * *

Прилегох на траву покрај винограда,
 на постељу меку мириснога хлада,
 у заносу слатку свежу чупкам траву,
 па мислима снимам заношљиву јаву:
 „Кад умире пчела њено благо деле
 све задружне пчеле,...
 и кад ветар њена крилашца разнесе,
 из ћелије мед јој неће да понесе...
 ... И човек је смртан, и у гроб ће лећи,
 векови ће ћутке крај гроба му прећи,
 ако ли је само на свом благу спав'о
 а бедноме брату ништа није дав'о...

* * *

Ушао сам најзад у град, међу људе,
 и ту народ гмиже, али зашто, куда?!...

Па и ту се пева, ал' из лажних груди,
 да се трују деца, што ће бити људи!...
 Па и ту се зноји, ал' свак' себи дере,
 к'о што риба већа ону мању ждере...
 — — — — —

Хај, једино место на земљи је свето:
 — Оно мало лето...

Вршац,

Милутин Трбић.

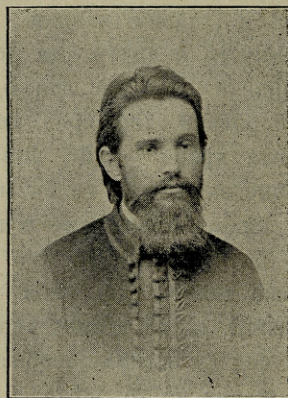

Вештачки матичњаци.

Вацијонални пчелар често је приморан да хвата матице и да их у кавешћићу додаје овој или оној кошници. При додавању дакле матица има важну улогу кавешчић. Но пошто су рацијонални пчелари увидели да има додавање у кавешчићима своје лоше стране, то почеше мислити, како би на што природнији начин додавали матице појединим кошницама. Плод тога њихова размишљања су вештачки матичњаци.

Вештачки матичњак је од пчелињег воска направљена чаурица у коју се има матица затворити када хоћемо да је додамо некој кошници. Задаћа је дакле вештачких матичњака, да истисну са пчелињака по клопац и кавешчић за додавање матице.

Из почетка су пчелари неки препоручивали да ваља природне већ прогрижене матичњаке остављати, па када треба у њих матице затварати и кошницама додавати. Но овај начин слабо је нашао одзива код рацијоналних пчелара, јер је непрактичан. Лако је рећи: узми матицу па је метни у матичњак; али је тешко угурати матицу кроз онај узани отвор на матичњаку; а пошто је унутри матици и тесно, то све када би је пчелар, а да је не повреди, могао и метнути у матичњак бојати се је да је при затварању матичњака не прегњечи. Зато су пчелари почели сами правити матичњаке на разне начине.

Б. Коларовић парох

Ја ћу пред штов. читаоце „Срп. Пчелара“ изнети један начин који се мени најбоље свиђа, по коме може сваки пчелар тако вештачки матичњак направити. Сав је алат при том послу једно округло зарезано дрвце дебело као подебља оловка и какво шиљасто дрвце или ексер. Сада се узме око 7 см. дугачко и сарамерно широко парче вештачкога саћа или обичног растањеног воска. Разуме се да восак мора толико загрејан бити да се даде савијати а да не пуца. Пре него што се почне радити, добро је, оно округло дрвце умочити у воду. Тада се узме тако једно парче воска, обвије се око тога дрвцета тако, да восак буде за 1 см. изван дрвцета. По том мало притиснемо претима да се восак слепи и одмах затворимо онај крај воска, који је дужи од дрвцета. Јел то урађено, треба на том задни-веном крају направити ексером или ма чиме, две три рупице и тада треба полагаано восак свући са дрвцета, Када га свучемо имаћемо у рукама мали шупаљ са једнога краја заднивен ваљак (цилиндар) и то је вештачки матичњак. Хоћемо ли да додамо којој кошници матицу, ухватићемо је и пустити да уђе у тај ваљак (главом напред), прво што је друкчије не би ни могли метнути, а друго, да јој дође глава у онај крај где смо направили оне две три одушке, на које пчелар ниошто не сме заборавити, јер кроз те одушке добива матица ваздуха и од пчела хране. — Да нема тих рупица, била би матица херметично затворена те би могла умрети. Пошто се матица одмакне од краја стињи ћемо и тај други крај чаурице (ваљка) и матица ће бити затворена као у природном матичњаку, те је пчелар може додати где треба. Додајући такав вешт. матичњак треба пчелар да га стави усред кошнице. Најбоље је прилепити га на сат са леглом, особито на прелазима које пчеле између сата и оквира често остављају. Нема ли таког згодног места, може га прилепити горе у један празан оквир и ставити усред кошнице где има највише пчела. Матичњак се са оним крајем прилепљује кога смо стињили када смо матицу већ затворили и који се ради тога са 1—2 см. под правим кутом савије, те према томе матица у вешт. матичњаку као и у природном стоји стрпоглавце. — Славни талијански пчелар Раушенфелс уредник „Aricoltore“, чуђи се да овај начин додавања матица није већ свуда примљен. Исти пчелар, чије је управо напред описани начин прављења вешт. матичњака, хвали и наводи добре стране

вешт. матичњака. Јер прво, нема пчелар више бриге око додане матице, нити мора да посматра смели је пустити или не, јер пчеле редовно тај посао саме обаве. Оне чим чују да матица гребе и шушти у матичњаку одмах се даду на посао да је ослободе; ово чине тим радије што кроз оне одушке осећају да је матица оплођена. Редовно је таки матичњак за 3—4 сата разорен и матица слободна. — А друго, не може се десити да матица сувише дуго чами у кавезу те да изгуби и своју плодовитост, што може лако да се догоди, када пчелар који је и другим пословима спречен, заборави, да је на време из кавеза пусти.

Исти писац наглашује да ни по што не треба заборавити на вешт. матичњаку направити споменуте рунице, јер су потребне више стога да матица кроз њих добива хране него ваздуха, јер матица не може ни неколико сати без хране издржати па пише овако: „ако матицу само на 15—20 минута затворимо у кавешчић па је по том пустимо на један сат, први ће јој посао бити, да нађе какву отклоњену ћелицу меда, па када је нађе по више секунда ће жељно из ње мед сисати. А ако је држимо преко 1 сата саму у кавешчићу без хране, изгубиће и млада снажна матица сваку окретност, те по том пуштена мртво и тромо ће милити по саћу. — „Од четири у кавез без хране затворене матице старе тек две године, умрла је једна после 5 1/2 сати гладовања, друга после 6 сати, а остале две после 7 сати.“ Ово пчелари треба да имају на уму.

Ја сам изнео ово пред српске пчеларе не на основу свога искуства, јер и ја сам тек овога пролећа за ово дознао. Да ли ће се пак тај начин мримити и одомаћити и код нас, видећемо. Док се нешто не опроба не може се ни за, ни против говорити. (Свршиће се). Б. Коларовић парох.

Шта уче младопчелари?

Нретеча онога, што уче и пишу младопчелари, јесте свештеник Павао Шенфелдо са својим испитивањима и радом на физијологији пчеле. Да споменемо само његов значајан рад о млијечу и о устима које је он открио и која су на уласку у желудац за сваривање. Али прави оснивач науке младопчеларске јесте свештеник Герстунго. Он је

у њеколико књижица изнио нешто, што до њега нико није опазио, изнио је бијолошку страну пчеле, на што су до њега мало пазило и ништа се није знало, нити је ко помишљао на ту страну пчеле. Кад се узме на ум шта је све писано о пчели, рекао би човјек да је све већ испрпено, да нема већ више што би се могло писати о пчели. Кад се узме на око шта су све из анатомије пчеле написали славни ентомотоми и ентомолози Лајкарто и Сиболдо, па онда свештеник Павао Шенфелдо, мислио би човјек све је већ испитано. Испитана је потанко рилица пчелиња, испитана су уста пчелиња, испитане су жлијезде пчелиње, испитани су желуци пчелињи, испитана су уста пчелиња, што су на уласку у желудац за сваривање, испитане су вилице пчелиње, испитани су органи за дисање (трахеји), испитани су органи за спаривање и оплођавање, испитани су живци и мишићи, ријечју испитани су сви дијелови тијела пчелиња. Па тако исто урађено је на физијологији пчеле врло много и ми се дивимо томе напретку. Данас испитивањем Шенфелдовим знамо ми да нијесу жлијезде пчелиње у глави органи, из којих долази храна за уљеве, да ти органи нијесу онаки органи, као што су виме у краве, као што се то мислило и као што то још и данас мисли Берзон, него да су то органи, којих пљувачка инвертује нектар у мед. Предњи желудац служи за резервоар, у којем пчеле носе инвертован нектар у мед и остављају га у ћелице и има то својство да може мед из себе избљувати у ћелице. Иза тога је желуца желудац за сваривање, који има своја уста и који може грло од тијех уста опружити кроз желудац за мед, до правога грла тако да се неће рђа помијешати са медом у желуцу за мед кад кроз њега пролази у желудац за сваривање. Такође опружи пчела грло од желуца за сваривање кроз желудац за мед и споји га са правим грлом кад хоће да избљује млијеч из желуца за сваривање ради храњења уљева. Испитани су јајњаци у матице и зна се да из оплођених јаја развију се пчеле, из неоплођених трутови. Тако исто напредовало се и у кемији. Испитивањем др. Шланта зна се из чега се састоји храна за уљеве пчелиње, матичине и трутовске. Зна се колико има у тој храни бјеланчевине, сала, шећера. Зна се да та храна није једнака за све вријеме док се уљеви не учауре. Зна се да је храна за уљеве матичине друкчија, за уљеве пчелиње друкчија, а за уљеве трутовске опет друкчија по количини бјеланчевине, сала и шећера итд. На свакој се од тијех грана напредовало и зна се доста, али на бијологији, која има да каже законе развитка и живота пчелињега, радило се врло мало, те много има нејасно и нерастумено, као: шта је прави узрок да пчеле у јесен туку трутове? Шта је прави узрок развитку нагона за рођењем? Зашто пчеле туђу додану матицу убију? Зашто вјештачки ројеви не испадну сваки пут за руком? итд. Ми дакле много знамо из анатомије пчелиње, из физијологије знамо доста, из кемије такође знамо доста, али

главни проблем живота пчелињег, основни закон разитка легла и народа у кошници, тај је још неиспитан, о томе још не знамо ништа. Ту страну бијолошку разрадио је први свештеник Герстунго и он јој је ударио темељ. Досад се појединости о пчели истраживале, а никад се није пазило на цјелину народа пчелињег, на законе народнога разитка. Сви пчелари па и сам Берзон, највећи пчелар свијех времена држе да народ у кошници сачињава државу и сматрају поједине пчеле као организме, које стоје међу собом у заједници друштвеној. Како различно мисле пчелари о друштву пчелињем, ја ћу навести овдје из говора, који сам говорио о св. Сави 1897. г. у нашој гимназији: „Многи држе да је друштво пчелиње налик на апсолутну монархију и веле да је у кошници друштво уређено као што је апсолутна монархија код људи. Они веле: Њој се покоравају све пчеле, њу служе, хране и његују. Она има увијек око себе пратиоце своје. Ријечју она управља цијелим друштвом и њој се цијело друштво покорава. То пак није истина. Ко је добро познат са пчелом, са животом пчелињим, тај мора то порицати. Што неки хоће да је матица господарица у друштву, то долази отуда што су површио рад и живот пчелињи посматрали, те стога нијесу ни дошли до потпунога сазнања живота и разитка пчелињег. Матица никако није господарица у кошници. Она има свој одређени круг дјелања. Она је опћа мајка цијелога друштва и више ништа, а пчеле чланови друштва, које раде, хране, бране и заповиједају. Пчеле хране, његују, лицкају и чувају матицу донде, докле она свој одређени посао ради и докле може радити. Како пак матица изгуби плодитост и постане неспособна у свом кругу дјелања, пчеле ће је убити и замијенити другом плодном матицом, која ће друштво умножавати и не ће дати да друштво угине. У кошници је подијељен рад. Матица је одређена да само умножава друштво, да је мати друштву. Није ли кадра то бити, друштво ће је убити и замијенити онаквом, која ће моћи од користи друштву бити извршујући оно, што друштво множи, без чега не може бити никаквога напретка у заједници њиховој. Други опет као нпр. Бихнер вели о заједници њиховој овако: По свима установама изгледа пчелина држава као монархија са врло демократским институцијама. Ми бисмо је могли назвати комунистичком или социјално демократском монархијом, као што је Наполеон III. хтио установити кад је са раденицима кокетирао. Из тога се види да Бихнер није никад познавао пчеле и његови су извори, откуда је он црпао своје знање о пчели сасвијем несигурни, зато је и све то, што је о држави пчелиној казао, празна слама. Зато ћу ја дакле још једанпут покушати да опишем заједницу пчелињу, не бисмо ли могли наћи сличности у људским установама. Пчела, сама за себе није ништа. Она само у заједници има вриједности. *Заједница је пчелиња нешто, а свака пчела за себе не вриједи ништа,*

нити је кадра што радити, нити може сама за себе живети. Све пчеле дакле раде за заједницу, за државу своју. У заједници пчелињој не ради се за поједине чланове, него сви чланови раде само за државу. Свака поједина пчела што заради, то донесе у кошницу и полаже у државну ризницу. Из те заједничке, државне ризнице свака пчела добива онолико хране, колико јој треба. Свака пчела мора радити за опће благо државно, а не за себе, јер у опћем напредовању државном види се напредак и живот, а сама за себе пчела нити смије нити може сабирати блага. Кад то узмемо на око, онда нам се чини као да су пчеле ученице социјалнога демократе Ласала,* као да им је он учитељ био. као да су код њега у школу ишле. Какав Ласал? Каква социјална демократија? Није ни налик друштво пчелиње на то, јер кад се узме на око да сви чланови заједнице пчелиње имају једнаку способност т. ј. сви су чланови вјешти, храбри војници, сви су готови у свако доба жртвовати се за заједницу државну, сви неизмјерно љубе своју домовину, сви обављају све послове с једнаком вјештином и једнаким трудом у заједници државној, сви су једнако извршни немари у архитектури, сви раде с једнаком љубављу за заједницу државну, а не сваки за себе, сви су једне партаје, раздора и себичности међу њима нема, свима је постављен заједнички ств као њекад код Спартанаца, за којим они сједе у највећој љубави једући умјерено, само онолико, колико им треба, љениваца међу њима нема нити може бити, него сви с једнаким трудом и напором непрестано дању, ноћу раде и у раду налазе свој спас, одржање заједнице своје, кад се све то узме на око — онда нам тек може бити јасно да такве заједнице људи на земљи немају, и људи могу само тежити да се полако њој приближавају. А кад јој се једанпут приближе, кад се једанпут тако уреде као што је пчелиња заједница, онда ће заиста бити рај на земљи. Али то не ће бити никад. А зашто? Зато што је сваки устав људски дјело људско, те зато не може бити никад савршено, него ће се увијек поправљати и кварити, а устав је пчелињи устав Божји. Бог је пчели написао устав, зато је и савршен, зато се никад и не мијења, зато и нема ни једнога држављанина, који се подигао против њега нити ће се икад подићи. Не могу да не ускликнем сад са исламским пјевачем: О како су велика дјела твоја, Господе, све си премудро створио. Ја сам у својој занесености** за пчелом држао прије више година да пчела све ради по својој памети и вољи, али кад сам се боље упознао са пчелом, кад сам боље загледао у кошницу, нашао сам да то није истина. Њом Бог управља.“ Тако сам ја прије годину и више дана рекао, а то ће рећи у духу новопчеларском: Друштво пчелиње није породица, није

* Вид. Bilder und Skizzen aus dem Leben der Bienen.

* Вид. Српски Пчелар од Јов. Живановића стр. 182.: Духовна страна у пчела.

држава, нити се може с тијем испоређивати него је друштво пчелине организам, којему је природа одредила законе, по којима се развија. А имају ли право младопчелари да називају цио народ пчелињи организмом? Шта је дакле организам?

(Наставиће се.)

Глав. уредник.

Жаба у кошници.

о добре и погодне зиме а и до начина како смо спремили своје кошнице да зиму проведу, стоји какове ће нам кошнице из зиме изаћи. Ја сам се трудио да по свима правилима рационалног пчеларства своје кошнице добро узимим, па сам их тако за зимницу спремио, да сам се надао да ће сретно презимити и нисам се преварио. Од мојих 80 кошница само ми је једна угинула и то на меду, прави узрок несретном случају нисам одмах знао.

Кошница је била друштвом јака, меда је имала задоста као и остале, да је преко зиме довољно могла имати, мед је био као и у другим кошницама. Јер су све пчеле једноврсну пашу имале. Па зашто да ми угине и та једна? Концем месеца јануара наступила је доста нагла промена у природи, после благе зиме наступише неколико дана јаки сухи мразови, те сам држао да је та нагла промена штетно утецала на пчеле у покојној ми кошници. Нисам се могао задовољити ни са таким тумачењем. Ја сам искусио за време мога пчеларења да ми је кошница и на меду умрла, у таквом случају све пчеле које су поумирале остану на оквиру испрекрштане једна преко друге, а главом позабадају се у ћелице, а у овој кошници која ми је ове зиме угинула не беше ни једне пчеле на оквиру.

Знао сам да могу пчеле преко зиме поумирати на меду који се још с јесени почне шећерити (кристалисати) јер немају преко зиме воде да растварају ушећерени мед; знао сам да врло лако пчеле зими пропадну на меду кога скупе пчеле са лишћа на коме се налази медљика, која постане од изметина (excrementata) разних лисних ушију; знао сам и то, да могу пчеле и на најбољем, најздравијем меду угинути, када наступи нагла промена у природи, па не могу пчеле од зиме да пређу с оквира на оквир. Али све то нисам могао применити на моју кошницу која ми је прошле зиме угинула.

Када сам у рано пролеће, на лепом пролетњем дану, кошнице своје посматрао, опазио сам да из једне кошнице пчеле не излећу, станем поред ње те почнем духати на лето не би ли чуо знак живота, кад тамо не чух баш ни гласка, лупнем у кошницу, владаше опет тишина, отворим кошницу и уверим се

да су пчеле умрле. Отпочео сам прегледати оквир по оквир, те опазим да нема пчела на оквиру, све се искупиле на гомилу те мртве леже између последњег празног оквира у кошници и даске која је уз оквир стајала. Загонетно ми беше откуда пчеле да дођу сасвим остраг у кошницу, да оставе мед па да смрт своју нађу на месту где обично не зимују, помислих е су праве јогунице, оставише мед — муку своју па страдаше од глади и зиме.

Напоследку сам помислио да се нису погушиле, прегледим лето и видим да је лето отворено, ваздуха су морале задоста имати, нису од те невоље страдале. Наставим даље прегледање, сламу повадим на поље, отворим прозор од кошнице, те ишчистим све мртве пчеле на један папир, пажљиво сам посматрао ону гомилу мртвих пчела, док нисам међу њима нашао и мртву матицу. Пођем даље vadити оквире, када сам последњи оквир подигао и изнео напоље из кошнице, на моје велико изненађење опазим у кошници чудо невиђено, велику *краставу жабу*, скупила се у једном ћошку од кошнице.

На мах бегах на чисто зашто ми кошница животом плачи. Зачудо ми беше откуд жаба у кошници, кад сам још с јесени лета позатваро лименим решеткама, да не би мишеви наваливали. Мртву жабу извадим напоље, велика беше као добар длан, тражио сам у кошници место куда се могла увући, те приметим на дну кошнице велики округлао отвор, који се случајно створио. Даска од које је сачињен патос у кошници имала је у једном крају велики чвор, који је испао напоље, па се морала жаба кроз ту рупу испод кошнице унутра увући. Када сам подигао кошницу од земље видео сам да је имала жаба испод кошнице своју стару лежју.

Овим непријатним искуством уверио сам се да је добро кошнице за једну стопу од земље подићи, када се кошнице мало подигну од земље дуже трају и не трухле брзо, а не могу се завлачити ни непријатељи пчелињи као жабе и мишеви. Жаба коју сам нашао у кошници увукла се још с јесени у кошницу, ту је у највећој тишини и скромности таманила пчеле, које би с оквира пред њу падале, а на сваки начин да није дужна остала ни онима, које су теретне с позне јесење паше долазиле у кошницу своју. Ко је имао прилике пред кошницом посматрати жабу, могао је приметити како жаба пред летом од кошнице по неколико сахати непомично стоји и пчеле тамани, све дотле док се не засити.

Овај случај прибележих стога, да се и други пчелари увере како је *крастава жаба* велики непријатељ пчела, да је у стању и целу кошницу упропастити.

Васа Латинкић
парох.

Дописи „Српском Пчелару“

Кишфалуба (Барања)

Као српски пчелар држим за своју дужност да реферирам нашем милом „Српском Пчелару“ о својој раду у минулој години 1897. Као што сам то и лањске године баш на овај дан учинио.

У рефереди својој од прошле године јавио сам вам, да сам рад број својих кошница од 23 комада подићи на 33 (све Живановићевих), што сам у току год. 1897. заиста и учинио. Од 23 комада ројио сам дакле само 10, остале сам обезматичио и употребио их на скупљање меда. Безматичио сам их тако, да сам им матице (све лањске) употребио за ројеве, па сам тиме две сврхе постигао: добио сам ројеве са плодном матицом, а остале су ми јаке обезматичене кошнице, за сабирање меда. — Ројеве сам правио премештањем кошнице, али наравно да сам се постарао, да и ројеви имају довољан број младих пчела, а тако исто пазио сам, да тај случај буде и код старих кошница, јер сам само такове за ројење употребио.

Ројеви су ми врло добро испали и брзо сам их ојачао, особито вештачким саћем (свега ми је лањске године изидано до 100 оквира вештачког саћа на пчелињаку). — Осим ових 10 вештачких ројева, које сам начинио од 14—19-ог маја, још ми се две кошнице ројиле али доцније, те сам ројеве ухватио, или сам их у јесен спојио са вештачкима.

Срећа моја што сам се држао мога напред смишљеног плана, те сам само 10 кошница ројио, јер да сам се полакомио за више ројева, могао сам и штете имати. Но овако поред самих киша, који покварише лене изгледе лањске године, још сам добро и изашао. Од сваке кошнице што сам за сабирање меда оставио, добио сам просечно 18 килограма меда.

Са тим резултатом држим да могу бити задовољан, уз то су ми и пчеле хвала Богу добро презимиле. Преко зиме биле су кошнице под ведрим небом, узимљене сламом под кровом и у стражњем делу кошнице. Први пролетњи преглед показао ми је, да имају довољно меда (оставио сам свакој за зиму 8—10 пуних оквира).

Мед сам делом продао, делом га употребљавамо у кући место шећера. Осим тога према рецепту г. Живановића начинио сам $\frac{1}{2}$ хекта ципарског вина, које ми је врло добро за руком испало. Хвала г. Живановићу што нас научи да употребимо на корист своју слатке плодове труда наших пчелица!!

И тако ево стоји ми спремних 33 ком. Живановићевих, са вољним и орним народом, који само вреба прве сунчане зраке, па да полети по мирисном цвету!

Рад сам број кошница да подигнем до 100 ком. али не смем нагло да поступа́м. Лањска година ме упућује на опрезност. Ове године ћу начинити 16—17 ројева, т. ј. подићи ћу број кошница на 50 комада, а остале ћу као и лане за сабирање меда употребити.

Највише ме жалости, што не могу моје парохијане да одушевим за пчеларство. Но узрок, због кога не могу да се приволе на пчеларење тај је, што имућнији сматрају то — сасвим погрешно — као незнатан приход, а сиромашнији пак живећи већином од наднице, немају на коме своје пчеле оставити, као у она времена, кад су још задруге породичне биле. У оно доба је овде цветало пчеларство. Старији људи још знају за тако зване: „заграде“ где су били пчелињаци н. пр.: Станишина заграда и т. д.

Но ипак као да је већ и сад већи интерес за ову грану економије, но до сада, јер свет види, да од рада може бити и корист. Млађи нараштај радо загледа и слуша за пчеларство. Дај Боже да га скорим и свесрдно пригрли!

— Размишљајући о томе, како би се народу нашем у економском погледу помоћи пружити могло, нашао сам, да су највише г. г. свештеници и учитељи у стању својим знањем и умењем, економском процвету нашег народа јачег импулза дати, јер узрок пропадању, осим спољних прилика, — које су изван нашег домаћаја — највише и поглавито у незнању лежи. Наш народ наиме не уме да употреби благодатне дарове Божије, што му их земља пружа, онако и у оној мери, како би своје потребе подмирити могао. Напреднији народи при истим приликама а при много слабијој радној снази својом вештином постизавају такве резултате, којима се ми дивимо, и сенебивамо се пред њима, јер нам не пада ни на ум, да је главни увет напретка тога: *економско образовање*.

Пошто је пак наш народ потиснут и лишен сваке помоћи, која би с друге стране долазила и на коју би по праву рачунати могао, упућен је једино на своју интелигенцију, да се од ње чему г. д. научи. Народну интелигенцију, која највише с народом у додир долази и с њиме дели добро и зло, престављају без сумње свештеници и учитељи. Од њих народ очекује — и то с правом — свако добро, па и економски напредак свој!

Ове мисли покренуше ме да пред славни Епархијски Шк. Одбор у Сент-Андрији изнесем овај:

Предлог.

Пошто ће се без сумње овог школског одмора одржати учитељски збор протопрезвитерата моначког, да се исти збор сазове у Кишфалубу и да се у дневни ред истог збора ставе ова предавања:

- 1.) Предавање из пчеларства, јер је оно врло важна грана

пољопривреде. Пчеларство је некада у овим крајевима врло цветало, а сада је забатањено, ма да природни одношаји краја овог баш императивно захтевају, да се народ наш у што већој мери овом граном привредном занима!

На расположење збора тога стављам свој пчелињак, који је уређен по правилима рационалног пчеларења и снабдевен свима потребним справама, а по броју кошница биће у њему до августа месеца преко 50 комада американки Живановићева система. Осим тога вољан сам и сам предавање држати и моје кошнице за предавање тако спремити, како би се слушаоцима све на очиглед показати могло, а позвао бих и остале свештенике и учитеље, који пчеларе, да предавање то потпомогну.

2.) Из виноградарства бисе ту у Кишфалуби такође могло предавање одржати, ако би се међу г. учитељима можда нашао ко, ко је на *виноделском курсу био*, или који би се у том и иначе разумевао, јер овде код нас већ има и ако скромних почетака новог начина виноградарења. Предавача, који би се тога примио, био бих готов и сам својим скромним знањем потпомоћи, а стављам му на расположење *већ засађен нов виноград*, у коме се све радње правилно врше, те се и показати могу.

Предавача држим да би могли наћи из круга учитеља наших било у Мохачком, било пак у Будимском протопресвитерату.

Поднашајући овај предлог свој Славном Школ. Одбору на расуђење, јесам

У Кишфалуби 26. априла 1898.

Славног Епархијског Школског Одбора

најпонижнији

Стеван Михалцић
парох.

Записник

одбора за припрему правила „Српске пчеларске задруге у Руми“ састављен у манастиру Врднику дне 2. (21.) априла 1898.

Бр. 1. Часни г. Марко Шаула парох румски поздравља присутне добродошлицом и износи на претрес правила за „Српску пчеларску задругу“, која је према закључку пчелара из Руме и околине од 5. (17.) фебруара ове године спремио и моли г.г. чланове одбора да изволе код читања сваког параграфа своје мишљење исказати, што би изменити или додати требало. За председника предлаже г. Теодора Богдановића великог газду у Руми, а за перовођу г. Јована Латинкића учитеља вере.

Бр. 2. Часни г. Иван Маширевић проф.-катихета на великој гимназији карловачкој, благодари пчеларима из Руме и околине јој, што су се драговољно жељи „Српског Пчелара“ и уредника му одавали и прихватили ту лепу жељу да се оснује „Српска пчеларска

задруга“, те их бираним речима одушевљава да устрају и у даљњем раду око остварења пчеларског удружења у чему ће их уредници „Српског Пчелара“ својим саветом и искуством и у будуће помагати.

Узима се на повољно знање са једнодушним ускликом :

Живели уредници „Српскога Пчелара“ !

Бр. 3. Часни г. Марко Шаула чита предложени нацрт :

Правила

Српске пчеларске задруге у Руми.

Име друштва.

§. 1. Друштво се зове : „Српска пчеларска Задруга“.

Прима се.

Сврха друштва.

§. 2. Сврха је задрузи да теоријом и праксом шири и унапређује рационално пчеларство.

Прима се.

§. 3. Да се сврха постигне друштво ће :

- а.) издавати пчеларски лист и пчеларске књиге;
- б.) приређивати пчеларске изложбе са пчеларским предавањима;
- в.) подићи у месту седишта одбора узоран друштвени пчелињак.
- г.) издржавати путника учитеља пчеларства, кад задруга дође до средстава;
- д.) растуривати пчеларске књиге, кошнице и пчеларски прибор међу чланове друштва по што јефтинију цену и посредовати да чланови своје пчеларске производе што боље уновче;
- е.) основати задружну књижницу од најбољих стручних књига на позајмљивање и прочитање својим члановима давати.

Прима се.

§. 4. До новца ће се доћи чланарином задружних чланова, поклонима, приређивањем села и беседа у корист задруге.

Прима се.

Чланови друштва.

§. 5. Члан „Српске пчеларске задруге“ може бити сваки грађанин краљевина Хрватске, Славоније и Угарске.

Прима се.

§. 6. Чланови задруге деле се :

- а.) на редовне, који једаред за увек приложе једну круну уписнице а осим тога уплаћују 4 круне годишње чланарине;
- б.) на чланове осниваче, који 50 круна једанпут за свагда уплате било у једанпут или у обrocима најдуже за три године;
- в.) На чланове почасне, које скупштина изабере ради њихових особитих заслуга на пољу пчеларства;
- г.) на чланове дописне, који у друштвеном органу барем половицу штампана табака напишу оригиналан чланак из пчеларства и које скупштина на предлог одбора бира.

Редовне и осниваче чланове на писмену или усмену жељу њихову уз припослање односне чланарине прима председник и о томе извешћује одбор у првој одборској седници.

Прима се.

Права чланова.

§. Редовни, оснивачи и почасни чланови имају активно и пасивно право избора друштвеног одбора и часника.

Ти исти имају право гласа, прегледања и интерпелисања.

Прима се.

Дужности чланова.

§. 8. Сваки редовни члан дужан је:

а.) свој годишњи принос у полугодишњим оброцима у друштвену благајну унапред уплатити;

б.) по могућству уредно долазити у седнице;

в.) уопште морално потпомагати друштвене сврхе.

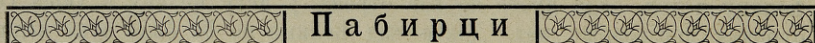
Прима се.

§. 9. Редовни чланови дужни су своје иступање из друштва пријавити председнику најмање један месец дана пред измак године.

§. 10. Ако би понашање којег члана било таково да служи на штету друштвеног угледа, или би радио на штету друштва, може се такав члан и искључити из друштва. Таково искључење изриче скупштина на предлог одбора без сваке дебате.

Прима се.

(Свршиће се).

* * * **Код других народа особито код Немаца је обичај да се у разним листовима уз боље чланке доносе слике писаца у малом формату. То се чини зато, да се пчелари упознаду. Па и ми у овом броју заводимо тај лени обичај из истих разлога т. ј. да се упознамо. Уз сваки бољи чланак донећемо слику писца ако нам писац пошаље своју слику у *малом формату*.**

* * * **У „Србобрану“ читамо да је висока краљ. земаљ. влада разрешила г. Марка Воркапића од дужности путника учитеља из пчеларства.**

* * * **Милош Стојић из Негославаца (п. п. Вуковар) обраћа се с молбом на добре људе и пчеларе да му притеку у помоћ са милодарима, јер му је злотвор ватром уништио пчелињак а уз то је сакат да радом ни хлеба не може заслуживати а камо ли коју кошницу за пресад купити.**

— **Угарски министар пољске привреде наредио је да се сви друмови засаде воћем, чим ће се особито паша за пчеле подићи. Већ пређашње године посађено је 11.000 дрвета у пет жупанија.**

— **Препоручује се да се цвијет од зове купи, наниже на конач и осуши, што би у рано прољеће пчели добро дошло уместо прашка цвјетнога у онјем крајевима, гдје нема у рано прољеће цвјетна прашка.**

— Да се оквири с празним саћем одрже и не ометиље познато је да се преко љета у сумпорисане сандуке међу. Њеки сад препоручују да се у сандук метне у терпентин умочена крпа, на ту крпу метну се оквири с празним саћем, преко тога саћа метне се опет крпа умочена у терпентин, па све тако док се не напуни сандук, који се има добро затворити.

— Ц. к. официјал у министарству трговине, Алојз Херглоц дао је сто пуних кошница централном друштву пчеларском у Австрији у Бечу да се подијеле о педесетогодишњем јубилеју цареву међу учитеље и свештенство.

— Г. Марко Воркапић у својој књизи „Pčelarstvo“ вели на стр. 16 овако: „Матицу хране пчеле медарице само чистим медом“. Тако незнање може само Марко Воркапић избацити!

* * * Чланове Е. Шк. одбора у Сентандрији упозоримо на предлог г. С. Михалчића у његову допису који је у овоме броју штампан.

Одговори.

— Господ *Васа Баћанов*. Мартонош, пита: Је ли потребно чекати да пчеле напуњено саће медом заклопцима затворе због узревања меда или се може одмах истресати чим пчеле напуне ћелице не чекајући да заклопцима затворе. *Одговор*. Није потребно чекати да пчеле затварају ћелице заклопцима, јер мед је зрео већ онда кад га пчеле истоваравају у ћелице. Мислило се да пчеле кад напуне ћелицу медом, онда пусте по кап отрова у исту ћелицу и тијем се отровом конзервише мед. Дакле кад ћелице не би биле пуне меда, него тек до пола, онда не би било ни отрова у њему, те не би се могао ни одржати. Али то не стоји. Мед је већ конзервисан кад је прошао поред жлијезда пчелињих, те се још као нектар помијешао са пљувачком, јер у пљувачки пчелињој и крви пчелињој има отрова. Како мед пчела избљује у ћелицу, он је већ конзервисан, он је већ зрео и може се одмах истресати.

Гл. уред.

Ч. г. *Симо Орешчанин* свештеник у Облају — Ако је нова матица легла оплођена јаја у доба кад на вашем пчелињаку није било трутова ипак се она као увек оплодила ако не са трутовима из ваших кошница ово из туђих, јер друкчије не може бити.

Одг. ур.

Претилату за Србију прима Пчеларско-вођарска задруга у Београду.

Власници Јован Живановић и Иван Маширевић.

Претилата, огласи, рекламације, рукописи и све што се тиче уредништва шаље се уредништву „Српског Пчелара“ у Ср. Карловце.

За огласе и објаве плаћа се 6 новч. од једног реда ситних слова а за жиг сваки пут по 30 нов. — Неплаћена писма се не примају.

Штампа Српске Манастирске Штампарије.